

DÜNYA VE AHİRET İŞLERİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ-yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ
وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ وَإِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ
الدُّنْيَا وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلَى
حَالٍ حَسَنَةٍ وَإِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ
أَمْرِ الْآخِرَةِ وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ وَإِذَا طَلَبْتَ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ فَأَنْتَ عَلَى حَالٍ قَبِيحَةٍ

(ابن المبارك عن سعيد بن أبي سعيد هب. عن عمر)

RE. 46/12 (*İzâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû yüssire leke; ve izâ reayte min emri'd-dünyâ, ve'btegaytehû ussire aleyke, fa'lem enneke alâ-hâlin hasenetin; ve izâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke; ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke feente hâlin kabîhatin.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihanda sizleri sevdiklerinizle beraber aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamberimiz SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okumak, izah etmek, tefeyyüz ve taallüm eylemek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce evvela ve hâssaten Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine biz aciz nâçiz ümmetlerinden hediye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ahabının, etbâının, ahabbının ruhlarına hediye olsun diye ve hâssaten ümmet-i Muhammed'in müridleri, Peygamber Efendimiz'in vârisleri,

ümmetin eminleri, manevi halifeleri sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyemizin Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyyü'lMurtazâ'dan hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar güzeran eylemiş olan cümle mensuplarının ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere buraya gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, nurları ve sürurları ziyade olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerif okuyalım öyle başlayalım!

.....

a. Hangisi Daha Hayırlı?

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyaüddin Hazretleri'nin cem ve te'lif eylediği hadis kitabının 46. sayfasındadır.

Bugün okumaya başlayacağımız 46. sayfanın 12. hadîs-i şerifidir. Arapça metnini teberrüken demin okudum. Şuayb ibn-i Ebî Saîd Hazretleri'nden mürsel olarak bize kadar intikal etmiş, Abdullah ibn-i Mübarek ve sair hadis kitapları kaynaklarında zikri geçiyor ve enteresan bir konu ve sizin ve bizim normal olarak tahmin etmediğimiz, düşünmediğimiz bir şey. Peygamber SAS bu hadîs-i şerîfnde

buyuruyor ki:¹

إِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الْآخِرَةِ
وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ وَإِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ
الدُّنْيَا وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلَى
حَالٍ حَسَنَةٍ وَإِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ
أَمْرِ الْآخِرَةِ وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ وَإِذَا طَلَبْتَ
شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ فَأَنْتَ
عَلَى حَالٍ قَبِيحَةٍ

(ابن المبارك عن سعيد بن أبي سعيد هب. عن عمر)

RE. 46/12 (*İzâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû yüssire leke; ve izâ reayte min emri'd-dünyâ, ve'btegaytehû ussire aleyke, fa'lem enneke alâ-hâlin hasenetin; ve izâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke; ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke feente hâlin kabîhatin.*)

(*İzâ raeyte*) “Sen gördüğün zaman; (*küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti ve'btegaytehû yüssire leke*) ahiret işlerinden bir işi istediğin ve onu elde etmeye gayret ettiğin zaman sana

¹ Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.29, no:88; Şuayb ibn-i Ebî Saîd RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.322, no:10454; Hz. Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.91, no:30744; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.174, no:1993.

kolaylaştırılıyorsa; ahirete dair işler, sevaplı işler, ahiret makamını, mertebesini kazanmana sebep olacak şeyler sana kolaylaştırılıyorsa...”

(*Ve izâ reayte min emri'd-dünyâ*) “Dünya işlerinden bir şey gördüğün zaman, (*ve'btegaytehû*) onu elde edeyim diye çalışıp çabaladığın zaman; (*ussire aleyke*) zorlanıyor, verilmiyor sana, yokuşa sürülüyor, mânevî bakımdan yapamıyorsan; ahiret işini kolaylıkla yapabiliyorsun da dünya işini yapmak istediğin çabaladığın halde yapamıyorsan; ötekisi kolaylaştırılıyor, bu dünya işi zorlaştırılıyorsa; (*fa'lem enneke alâ hâlin hasenetin*) bil ki sen iyi bir hâl üzeresin, durumun iyi...”

Aksine, bunun tersi nedir?

(*Ve izâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke*) “Ahirete ait bir işin peşine düşüp de onu yapmaya çabaladığın zaman zorlanıyorsan, o işi yapamıyorsan, önüne bir sürü müşkilatlar çıkıyorsa... (*Ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ yüssire leke*) Ama dünyalık babından bir şeyin peşine düştüğünde kolayca veriliyorsa... (*Feente hâlin kabîhatin*) Bil ki o zaman kötü durumdasın, kötü bir durumun var.”

Neden? İzah edeceğim. Biraz garip bir şey.

Ahirete ait bir şey istiyorsun, kolay kolay oluveriyor. Dünyaya ait bir şey bin bir türlü müşkilat çıkıyor; iyi durumdasın! Ahirete ait bir şey istiyorsun, zorlandırılıyor ama dünyaya ait bir şey akıp geliyor kolaylıkla... Fenâ durumdasın.

Ne demek bu?

İnsan dünyaya daldı mı, ahireti unuttu mu, helâk olur da ondan... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ

(*Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh*) “Dünyayı sevmek, her hatânın başıdır, kaynağıdır.”

Mal, mülk, köşk, yazlık, kışlık, araba ve saire, bilmem ne sevgisi... Böyle oldu mu, dünya sevgisi insanın gönlüne doldu mu gönlünü batırır. Dünya bir derin ummandır, gönlüne dünya sevgi doldu mu insanın bu ummanın dibini boylar. Gemi batar. Batar, bir daha çıkamaz. Gark olur, ölür, mahvolur insan. Onun için âhîret işinin kolaylaştırılması iyi, ahiret işinin zorlaştırılması fenâ.

Çünkü ahiret işi insana sevap kazandırıyor. Allah'ın rızasına ermesine sebep oluyor. Cenneti kazanmasına, dolayısıyla sonsuz bir ebedî saadeti elde etmesine sebep oluyor bu. Kolaylaştırılıyorsa demek ki Allah seni seviyor da nasip ediyor.

Bir başka hadîs-i şerîf ile biraz daha mesele anlaşılabilir. Hastaya su vermezler, yaralı hastaya, su içerse ölür diye. Yaralandı. Dinamit patlamış veya kılıçla kesilmiş, eski zamana göre

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.III, s.428; Hz. İSÂ AS'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.192, no:6114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXXI, s.326, no:45030.

söyleyeyim, yaralı filan. Harpte su vermezler. İçerse ölür. Yanacak cayır cayır ama verilmez, o zaman atlatabilir. Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Allah sevdiği kulunu dünyadan, sizin hastalarınızı sudan koruduğunuz gibi korur.”

Hasta istiyor, su diyor, yalvarıyor ama hastanın sahipleri, akrabaları vermiyorlar. Onun canı istiyor ama vermiyorlar.

Neden?

İçerse ölür diye.

İşte böyle.

“—Hastanızı siz sudan kolladığınız gibi, Allah da sizi dünyalıktan korur.” diyor bir hadîs-i şerîfte onun için.

Dünyalık işler pek tıkırında gitmese, dünya işleri zorlansa, dünyaya ait keyiflerin, zevklerin eksik kalsa, korkma! Asıl ahirete ait arzuların, emellerin eksik kalıyorsa, yapılmıyorsa o zaman kork! Belki Allah seni huzuruna kabul etmiyor. Sevmiyor, camiine almıyor. Hatim indirtmiyorsa sana, Kur’an okutmuyor. Sadaka veremiyorsun, hayır yapamıyorsun. Arkanda bir sevap kazanmana sebep olacak işler yapamıyorsun, bin bir türlü mâni... Bir zor yerde kısıtılmış, bir hayır vereyim diye para veriyorsun; kırk türlü mâni çıkıyor. Yaptırmıyor Allah...

Sevmediği insana hayır yaptırmaz. Sevmediği insanı camiye getirmez. Sevmediği insanı sabah namazına kaldırtmaz. Sevmediği insana dua ettirtmez, hatta elini açtığı zaman:

“—Verin şu herife ne istiyorsa verin de ağzının pis kokusunu duymayayım.” dermiş Allah-u Teâlâ Hazretleri. “Verin kepazeye dñnyalık, ne olacak?”

Dñnyanın Allah indinde bir sivrisineğin kanadı kadar kıymeti yok. Eğer kıymeti olsaydı, vermezdi. Kıymetsiz olduğu için dñnyayı kâfirlere veriyor.

O halde bizim amacımız ne olacak? Ahiret olacak. Cennet olacak. Allah’ın rızasını kazanmak olacak. Dñnyalık sıkıntı da olsa, rahatsızlık da olsa, hastalık bile olsa, hastalıktan şifayı isteyeceğiz ama bunlar mühim değil. Hasta olursun, sevap kazanırsın. Dñnyada meşakkat çekersin, çektiğin sıkıntılardan sevap kazanırsın. Yeter ki kalbin temiz olsun. İmanın sağlam olsun. Allah’ın rızası yolunda ol. Bu sıkıntıların kıymeti yok.

“—En büyük belâlar kime gelmiş?” Peygamber Efendimiz’e... “—Ondan sonra kime gelmiş?” Büyük evliyâullahıa...

“—Ondan sonra kime gelmiş?” Allah’ın sâlih kullarına... “—Firavun nasıl yaşamış?”

Çok güzel tarzda yaşamış. Öyle iki tarafında yelpazeciler yelpazelemişler, yemiş, içmiş, saraylarda yaşamış. Ne olmuş sonu?

Allah ehli insanların rütbesi ne oluyor?

Peygamber Efendimiz’in torunu ne olmuş?

şehid olmuş Kербela’da, öteki sahâbe-i kirâmdan yatağında ölen kaç tane, makamında hançerlenip, camide hançerlenip şehid olanlar,

halifeler gözümüzün önüne gelsin.

Bu dünya hayatının keyfi ve zevki ana gaye değildir. Onlar önemli değildir. Mühim olan ahirettir. Sen ahirete ait sevaplı işleri yapabiliyorsan iyi haldesin. Ahirete ait işleri yapmakta zorlanıyorsan, yapamıyorsan, elinden çıkmıyorsa, demek ki bir cezan var, bir belan var ki Allah sana o güzel şeyleri yaptırmıyor.

b. Mescid Yaptırmanın Karşılığı

Hakikaten de bilirim ben bazı insanlar hayırları yapamıyor. Birkaç defa Anadolu'nun tâ öbür ucuna otobüsle gitmem gerekti. Askerlik yaptığım zamanda otobüse biniyorum, bir yerde otobüs duraklama yapıyor, mola veriyor. Ben namaz kılacağım. Dolaşıyorum ama namaz kılacak yer yok. Seksen tane dükkân var, yağ değiştirme, bakkaliye, lokanta, lastik, akü, şunu bunu... Benzin istasyonunun da her çeşit şey var, mescid yok. “—Nerede namaz kılacağız? Nerede abdest alacağız?” “—Yok. Git yukarıda lokantada kıl.” dediler bana.

Gittim, lokanta içkili. Önümüze serdikleri namazlık pis, yağlı, pasaklı. İnsan seccadeye alnını koymağa çekiniyor. Pis yerde.

“—Lokantada, içki içilen yerde ben namaz kılabilir miyim?” dedim, “Nerede buranın sahibi?” dedim.

Bütün o dükkânların sahibiymiş, göbekli bir adam... Oturmuş masada birileriyle. Dedim ki:

“—Beyefendi bak, benzin istasyonun var, bir sürü dükkânın var, ticaretin yerinde, lokantan

var, her şeyin var ama yolcuların, bak ben bir yolcuym, misafirinim senin, namaz kılacak yer yok. Yukarıda tahta var, diyor, tahta pis. Lokanta içki satılan yer, ben orada namaz kılamam ki. Bir mescid yap.”

“—Tamam, tamam yapacağım.” dedi.

Birkaç ay sonra bir daha geçtim oradan, bakın ne kadar ibretli, gene yok. Gene ben nerede kıldıysam açıkta, namazı toprakta kıldım. Ondan sonra gene buldum sahibini;

“—Hani yapacaktın?” dedim.

“—Yapacağım, yapacağım tamam.” dedi.

Bir sürü dükkânı var, dünya işi kolaylaştırıyor, ahiret işini yapmıyor. Daha aradan aylar geçmiş halbuki bir günlük iş. Orada bir çardak yapsa, dört tane kalastan, üstünü kapatsa namaz kılınır orada. Yeter ki çamur olmasın. Hasırın üstünde kılarız, toprakta kılarız. Alnımıza toprağın değmesi şereftir bizim için, yeter ki elbisemiz çamurlanmasın. Üçüncü geçişimizde gene yoktu. Sordum, dedim:

“—Buranın sahibi bana söz vermişti mescid yapacağım diye?”

“—Ha”, dedi, “sizlere ömür, o göçtü.”

Görüyor musun sen? Lokantada içki satar mısın, o kadar dükkâna rağmen Allah’ın dinine ibadet edecek insanlara bir küçük odacık, bir mescid, o kadar geniş yerinde yapmaz mısın? Bak, Allah sana yaptırmadı. Yaptırıtsaydı, yapsaydın:

Peygamber SAS buyuruyor ki:³

³Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.250, no;5298; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.135,

مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ

(ت. خز. عن عثمان ه. طس. حل. عن علي حم. والبخاري عن عمر)

(Men benâ li'llâhi mesciden, bena'llâhu lehû beyten fi'l-cenneh) “Kim Allah rızası için bir mescid yaparsa, Allah ona cennette bir köşk ihsân eder.”

Yapamıyor insan. Allah nasib etmedi mi yapamıyor insan. Para olması yetmiyor.

c. Allah Kula Darılırsa Hayır Yaptırmaz

Yine bir başkası, bunlar önemli misaller muhterem kardeşlerim. Hayrı acele yapın, yapmaya gayret edin. Bu duruma düşmemeye gayret edin. Kötü hâliniz varsa, kötü hâlden

---

no:319; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.70, no:506; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI,

s.167, no:11712; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.351; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.268, no:1291; Hz. Osman RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.243, no:737; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.313, no:3259; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.180; Hz. Ali RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.20, no:126; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.432, no:304; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.231, no:437; Ümm-ü Habîbe RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.411, No:2534; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2939; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.305, no:1703; Hz. Aişe RA'dan.

Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.123, no:912; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.330, no:1047; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. Cürçânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.131, no:135; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.649, no:20728, 20753; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.124, no:21678.

kurtulmanın çaresi tevbe ve istiğfar etmektir.

Bizim bir kasabada tanıdığımız birisi var. Bir zenginle karşılaşmış, yapışmış yakasına demiş ki:

“—Ya bu kadar zenginsin, bir hayrın hasenatın yok. Ölüp gideceksin. Bir hayır yap!” demiş.

O da onun bu sözünden biraz kırılmış, alınmış. Bir cevap vermiş nasıl bir cevap verdiyse. “Fakat ertesi gün adam hastalanmasın mı?

Bir kalp krizi geldi, hastaneye yatırdılar.” diyor. “Ben de üzüldüm.” diyor. Gitmiş ziyaretine:

“—Ya demiş, dün ben hastalanırsın, ölürsün, gidersen, kriz gelir, ölüm geldi. Hastaneye düştün. Vallahi mahcup oldum, üzüldüm. Geçmiş olsun.” demiş. Oradan adam:

“—Yok, sen haklısın.” demiş. “Doğru söylüyorsun, hastaneden çıkayım yapacağım.” demiş.

“—Adam hastaneden çıktı, her karşılaştıkça hatırlattım, yapmadı gene, yapamadı öldü.” diyor.

Madenleri var adamın, zengin; Allah yaptırtmıyor.

Allah kula darılırsa, küserse, sevmezse, nazar etmez ona. Hayır yaptırtmaz. Hayır yapamıyorsan sen bir kötü hâl üzerindesin. Hayır yapabiliyorsan Allah seni seviyor ki yaptırtıyor. Dünyalık geliyor, madenlerden maden çıkıyor, satılıyor, paralar kazanılıyor, akıyor oluk gibi.

Senin köşkün var, kat kat bahçelerin var, armutlar sarkıyor, elmalar kırmızı, üzümler

sallanıyor ama Allah sevmedi mi kıymeti yok. Mühim olan Allah'ın sevmesi. Kusurlu olabiliriz, Allah bizi de sevmeyebilir, Allah saklasın. Allah'ın sevmediği bir duruma düşmekten Allah bizi korusun ama Allah tevbe edenleri seviyor.

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

(البقرة: ٢٢٢)

(İnna'llàhe yuhibbu't-tevvâbîne ve yuhibbu'l-mütetahhîrîn.) [Hiç şüphe yok ki, Allah tevbe edenleri, hata eylemişse hatasını anlayıp dönenleri, Cenâb-ı Hakk'a istiğfar eyleyenleri ve temizlenenleri, temizlikte titizlik gösterenleri sever.] (Bakara, 2/222)

Onun için ilk iş tevbe etmek. Hemen tevbe edelim.

(Estağfiru'llahe'l-azîm ve etûbü ileyh, tübtü ileyke ve reca'tü ileyke... Allahümme tûb aleyye inneke ente't-tevvâbü'r-rahîm... Rabbena'ğfir lenâ ve li-ihvânîne'llezîne sebekûnâ bi'l-îmân.)

Tevbe edelim. Bu çeşit dualarla, aklımızın erdiği şekilde, boynumuzu bükelim, gözyaşı dökelim, tevbe edelim.

Allah günahları affediyor, tevbe edeni seviyor ama ısrar edeni, inat edeni sevmiyor. Bir de darıldı mı hayır yaptırtmaz, camiye

getirtmez. Evet, köşkü olur, yatı, villası, yalısı, Cadillac'ı olur, Mercedes'i olur, Jaguar'ı olur, ne isterse olur ama cennete girmesine sebep olacak işler olmaz. Onları nasib etmez Allah.

Neden?

Allah'ın bir kula en kıymetli hediyesi nedir?

Hidayettir. Bir insan hidayet üzereyse cennete gidecek. Onun için verdiği en kıymetli şey hidayettir. O sevmediği kula hidayeti vermez. Bunu anlayın!

d. Rızık Değişmez

Belâ gelebilir, hastalık gelebilir, sıkıntı gelebilir, işi alt üst olabilir, çarçur olabilir ve saire ve saire ama insan yine de aç da kalmaz. Ne aç kalır, ne açık kalır, rızıkı neyse onu da gene alır. Önüne daima insanın çatal yollar gelir. Ya hayırdan kazanacak ya şerden kazanacak; ya hayra gidecek ya şerre gidecek. Akıllı insan hayır tarafına gider, sevap kazanır. Aklı olmayan da günah tarafına gider, günah kazanır. Sanır ki günahlı yoldan gidersem kazanacağım da, sevaplı yoldan gidersem kazanamayacağım sanır. Öyle değil.

Hangi yoldan giderse gitsin bu iki yol birleşir, öbür tarafta rızıkının olduğu noktada birleşir. Rızıkı o gün on bin lira kazanmaksam on bin lira. Artı bir kuruş olmaz. O kadar olur ama gidiş yolu farklı olur, haram yolundan giderse defterine haram yazılır. Helal yolundan giderse defterine sevap yazılır.

Bunu iyi öğrenin. Bunun için size çok fıkralar anlattım, olmuş hadiseler anlattım, bir tanesini anlatayım hatırınızda olsun, şimdi yeri geldi diye.

Hz. Ali Efendimiz, Kûfe mescidine girecekti,

yanında da adamı vardı. Atı, bineği vardı. Atını baktı, şöyle bağlayacak bir yer göremeyince, orada bir adam duruyor, samimiyetle: “Tut şunu.” dedi. Kendisi halife, Peygamber Efendimiz’in damadı, mübarek insan, Hz. Ali.

“—Tut şunu.” dedi.

Hz. Ali Efendimiz’in atını tutmak bir şereftir. İçeriye girdi, namaz kıldı, kesesini çıkardı. Beş dirhem bahşış vermek üzere cebinden, kesesinden ayırdı. Buraya, dışarıya çıktı baktı ki adam yok, at da yok. Aradılar, baktılar, at ilerdeymiş. Atın dizginin takımını almış, çalmış, götürmüş adam. Atı buldular.

“—Buna bir dizgin takımı al.” dedi Hz. Ali Efendimiz, avucundaki beş dirhemi verdi hizmetçisine.

Hizmetçisi biraz sonra çarşıdan döndü, geldi, baktı ki eski dizgini bulmuş, o geldi.

“—Bu nedir, nereden buldun bunu?”

Hırsız dizginciye satmış, beş dirhem almış. Bu da bir dizgin istiyorum diye dizginciye girince;

“—İşte bu yeni geldi, bu olursa al!” demiş.

“—Bu bizimki, bilmem ne...” deyince;

“—Madem çalıntıymış, o halde ben senden kâr istemiyorum.” demiş.

Oradan dizgini almış, getirmiş, takmışlar hayvana...

Hz. Ali Efendimiz diyor ki, kalabalık da böyle toplandığı zaman;

“—Bu çok güzel bir hadisedir, bunu hep hatırlınızda tutun! Başkalarına da söyleyin, ticaretinizi de buna göre yapın ey müslümanlar! Bakın bu hadisede bir ibret var diyor, Allah bize, bir ibret gösterdi bu hadisede:

“—Ben beş dirhemi avucuma ayırmıştım, bu adama verecektim, atımı tutuverdi diye. Beş dirhem verecektim, cebine beş dirhem gidecekti benden, beş dirhem bahşiş çıkacaktı benim kesemden. Beş dirhem onun kesesine girecekti.

O adam beklemedi. Dizgini çaldı, götürdü, sattı. Kaç dirhem aldı? Beş dirhem aldı. Değişmiyor. Sağ yoldan gitseydi bahşişle helâl beş dirhem alacaktı; sol yoldan, kötü yoldan gitti, haramla beş dirhem aldı. Rızkı aynı, rızık noktasında birleşiyor iş.”

Dükkâncı... Dükkâncıda da değişen bir şey yok. Beş dirhem dizgini almak için vermişti, buradan da beş dirhem aldı, onun kasası da nötr. Tamam.

Hız. Ali Efendimiz'in de cebinden beş dirhem çıkacaktı, çıkıyor. Değişen hiçbir şey yok. Rızıkta bir değişme yok. Olayların tabiatında değişme var. Helallik, haramlık noktasında. O bakımdan bu bizim için çok önemli bir vukuattır, olaydır. Buna göre hayatımızı tanzim edeceğiz.

Sen dükkânda çalışırken, memuriyette çalışırken, başka işte çalışırken; rızıkımı kazanacağım, çoluk çocuğumun nafakasını elde edeceğim diye uğraşırken, bil ki senin rızkın var, o gelecek. Haramdan tercih edersen o gelecek, helali tercih edersen o gelecek. O sana bağlı.

Senin iki dudağının arasında, senin kararına bağlı, kafana bağlı. Haramdan kazanacaksan piyangodan para çıkacak meselâ, yiyeceksin ama haram... Helâl yolu tercih edersen arsan para edecek, aynı parayı alacaksın. Veyahut ille gidecekse, arsan istimlak olacak, para alamayacaksın filan. Mânevî bakımdan değişmez.

O bakımdan, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi yolunda daim etsin... Bak parası var, madenleri var, hayır yapamıyor. Öbür tarafta niyet ediyor, mescid yapacak, bir mescid odası yapacak istasyona, benzinliğe; yapamıyor. Ölüp gidiyor. Ama beri tarafta Allah sevdiği kula da camii de yaptırıyor, başka hayırlar da yaptırıyor. O bakımdan bu hadîs-i şerîf hatırınızda kalsın.

Dünya işleri olur olmaz, onlar mühim değil. Helâlinden görmeye çalışın! Sıkıntılar olacak, hastalıklar olacak. Hepsi insan için, bunlara da üzülmeyin. Ahiret işiniz rast gidiyorsa, ibadet, taat tarafı çalışıyorsa korkmayın. Dünya işinde sıkıntı oluyorsa dert değil... Dünya işi kolaylanıyor da ahiret işi zorlanıyorsa, o zaman:

“—Ya benim yediğimde bir haram mı var, işimde bir kusur mu var, sözümde bir edepsizlik mi var? Allah’ın razı olmayacağı bir iş mi söyledim, bir iş mi yaptım?” diye kendinizi kontrol edin.

Tevbe edin. Sadaka verin. Namaz kılın, ağlayın, kendinizi affettirin.

e. Yalnız Abdesti Bozan Akıntı

Birisi yazmış ki:

“—Hocam bundan önceki hadîs-i şerîf vardı,

orada kalmıştık, onu galiba atladık.” diyor.

Geriye dönüp onu da okuyalım, madem öyle... Onu geçen hafta okumuştuk, okuduğumu hatırladım.

On üçüncü hadîs-i şerîf:⁴

إِذَا رَأَيْتَ الْمَذِيَّ فَاغْسِلْ ذَكَرَكَ وَتَوَضَّأْ وَضُوءَكَ
لِلصَّلَاةِ وَإِذَا نَضَحْتَ الْمَاءَ فَاغْتَسِلْ

(د. ن. ح. ب. عن علي)

RE. 46/13 (*İzâ reayte'l-meziyye fa'ğsil zekereke, ve tevadda' vudüeke li's-salâti, ve izen nedahte'l-mâe fa'ğtesil.*)

Hız. Ali Efendimiz'den bir hadîs-i şerîf, bu da gusül abdesti almakla ilgili bir mesele. Benim vaazımı banda da alıyorlar, ses bandına da, videoya da alıyorlar, kadınlar da dinliyor, erkekler de dinliyor ama dinimizin ahkâmını öğrenmek de lazım.

Gusül de dinimizin ahkâmından bir hüküm. Gençler var, bilmeyebilirler, öğrenmeleri lazım. Herkesin bilmesi, öğrenmesi lazım dinin ahkâmını. Abdest ne zaman bozulur, ne zaman

⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.261, no:178; Neseî, *Sünen*, c.I, s.325, no:193; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.109, no:868; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.169, no:770; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.108, no:199; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.391, no:1107; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.15, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLII, s.5; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.262, no:7453; Hız. Ali RA'dan. *Câmiü'l-Ehadîs*, c.III, s.171, no:1988.

bozulmaz, gusül ne zaman alınır, ne zaman alınmaz, bunların bilinmesi lazım. Bilgi olarak mevcut olması lazım.

Bir hoca arkadaş anlattı, Avrupa'da Amerika'da tahsil görmüş birisinin nikâhına çağırmışlar. Gitmiş de;

“—Hocam, bir (*Lâ ilâhe illa'llâh, muhammedün rasûlü'llâh*), bir (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûlüh*) demeye dili dönmüyor adamın... O kadar yabancı dili kıvırtıyor diliyle, bir (*Lâ ilâhe illa'llâh*) demeye dili dönmüyor.” diyor.

“—Sordum; ne gusülden haberleri var, ne namazdan, ne abdestten...” diyor.

Bunlar evlenecek, vah yazık müslümanların haline... Ne kadar acı, İslâm ümmeti ne kadar acı duruma düşmüş, ne kadar bilgisiz hale gelmiş, ne kadar Allah'ın sevmediği duruma gelmiş. Belki bu çektiklerimiz onlardan... Bosna'da, Hersek'te, Kafkasya'da, dünyanın birçok yerlerinde. Bu biraz müstehcen bir konu gibi görünüyor ama söylemek de gerekiyor, onun için söyleyeceğiz.

Diyor ki Peygamber Efendimiz, karşısındaki erkeğe hitaben:

“—Eğer bir ak sıvı görürsen, tenasül uzvunu yıkarsın, tamamdır ve namaz için abdest aldığı gibi abdest alırsın, olur. Ama eğer arzuyla, şehvetle menî çıkarsa; o zaman gusül abdesti almak icap ederdi.”

Herhalde sormuş olmalı ki o da muhatabına

bunu bildiriyor.

Birkaç defa da gerekmişti söylemek, söylemiştik. Bir erkeğin tenasül uzvundan çıkan şeyler abdestini bozuyor, bunu biliyoruz. Bunlardan bir tanesi gusl bozar.

Tenasl uzvundan bir *mezyn* denilen, mim, zel, ye, mezyn denilen bir sıvı çıkar. Renksiz, kaygan bir sıvı çıkabilir. Çıkarsa sadece abdesti bozular. Eğer arzuyla, fışkırarak *men* çıkarsa gusül abdesti alması gerekir. Evli insanlar falan soruyorlar:

“—Bu beyaz, kaygan sıvıdan dolayı gusül abdesti gerekir mi?”

Hayır, ondan gusül gerekmez. Yıkayacak orasını. Namaza abdest alır gibi elini, yüzünü, ayaklarını yıkayarak abdest alırsa kfi. Ama meni fışkırarak çıkarsa, o zaman gusül abdesti alması gerektiğini söylüyoruz.

Bundan başka bir de yine katı, fakat sıkıntı vererek, sanki taş düşürüyor gibi ızdırap çekiyor insan... Bunda ızdırap yok ama onun gibi böyle katı bir şey çıkar, O da kalıntıdır, fazlalıktır. Hastalık da değildir. Ondan telaşlanıp doktora da gitmeye lüzum yok. Sertçe, beyaz, kurumuş, pelte gibi; ondan da sadece abdest bozular. O çıktığı zaman bazen durduğu yerde, mesela oturduğu yerde böyle bir şey geliyor, çıkıyor o zaman abdesti bozular. O kaygan, beyaz, renksiz şey geliyor; o zaman sadece abdest alır. Ama teki türlü olursa, gusül abdesti alması gerektiği ifade ediliyor. İdrar yaptığı zaman da abdest alması gerekiyor.

Demek ki üç tanesinden sadece namaz abdesti alması gerekiyor, sadece bir tanesinden gusül abdesti gerekiyor. Bazısı bilmez, bunun ne zararı olur, delikanlıdır, o böyle ıslaklığı görünce:

“—Eyvah, benim guslüm icap etti galiba?” der.

Namaza gelemeyen, namazı kaçıran ve saire. Bunu bilmesi lazım ki, bundan namazı kaçırmaya lüzum yoktur diye, durumunu düzeltsin. Hanım için de burada bahsedilmiyor, kadın için de aynı şey bahis konusudur. Bir ıslak akıntı olduğu zaman ondan abdest alması gerekir.

Bunu da böyle terleyerek anlattıktan sonra, on dördüncü hadîsi şerîfe geçiyoruz.

f. Bir Karış Toprak İçin Kavga

Ebû'd-Derdâ RA Hazretlerinden rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Ebû'd-Derdâ Hazretleri'nin hayatı dün akşam geçti *Tabakâtu'sSûfiyye* okurken, Selâmi Mustafa Efendi tekkesinde. Orada isminin Uveymir olduğunu, 32. hicrî senesinde, Peygamber Efendimiz'in hicretinden 32 sene geçtikten sonra ahirete irtihal ettiğini, Hazrec kabilesinden, Medineli Ensar'dan olduğunu biliyoruz. Allah şefaatine erdirsin. Hanımı da akıllı uslu, âbide, zahide, bilgin bir hanımmış. Ümmü'd-Derdâ RA. Allah onu da hanım dinleyicilerimize örnek bir sahabe hanım, örnek eylesin, şefaathlerine erdirsin.

Ebû'd-Derdâ, Peygamber Efendimiz'in sevdiği Selmân-ı Fârisî'yle kardeş ettiği, sahabesinden,

herkes tarafından sayılan sevilen mübarek, iyi bir kimse. Çok hadisler rivayet etmiş. Diyor ki Efendimiz, bu zâtın rivayet ettiği hadîs-i şerîfe göre:⁵

إِذَا رَأَيْتَ الْأَخَوَيْنِ الْمُسْلِمَيْنِ يَخْتَصِمَانِ فِي شِبْرٍ
مِنْ أَرْضٍ فَأَخْرِجْ مِنْ تِلْكَ الْأَرْضِ

(الطبرانی عن أبي الدرداء)

RE. 46/14 (*İzâ raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni, yahtesimâni fî şibrin min ardın, fa'hruc min tilke'l-ardı.*)

(*İza raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni*) “İki müslüman kardeşi, din kardeşini, (*yahtesimâni fî şibrin min ardın*) bir toprak parçasında, bir karış yer için kavga ediyorlar, düşmanlık ediyorlar, husumet yapıyorlar diye gördün mü; (*fa'hruc min tilke'l-ardı*) o araziden, beldeden çık git!” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Yani ne demek?

Bir karış toprak için müslüman, müslümanla kavga etmez. Tarlanın hududu yok, şurasıydı da, burasıydı da bilmem, sen işte sabanı sürerken biraz buraya biraz kaydırmışsın da... Yok mirasta sana bu kadar geçti de, bana bu kadar geldi de... Değmez.

Müslümanın müslümanın yanında izzeti, itibarı

⁵ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.309, no:6876; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.149, no:30985; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.168, no:1982.

daha fazla olması lazım. Kimse kimsenin malına tecavüz etmemeli. Tecavüze kalkışıyolar da aralarında ihtilaf çıkıyorsa, demek ki bir bereketsizlik var. Demek ki oraya Allah'ın bir belâsı gelecek. Tepeden bir belâ gelecek, sen orada durma üstüne düşer. Sana da gelir diye; "O arazide, o beldede durma!" diyor Peygamber Efendimiz.

Ha, başımıza neden felaket geldiğini anlayın. Neden başımıza felaketler geldiğini görün. Müslüman müslümanla bir karış toprak için kavga eder miydi? Ediyor. Birbirlerini aldatır mıydı? Aldatıyor. Birbirlerine silah çeker miydi? Çekiyor. Olmadık şeyler.

O zaman Allah'ın gazabı tecelli ediyor o beldelere. Çeşit çeşit musibetler geliyor; yağmur yağmıyor, kıtlık oluyor. Düşman geliyor, zalimler galip çıkıyor, tepeye oturuyorlar ve saire... Çeşitli sıkıntılar oluyor.

Müslüman müslümanı sevecek, müslüman müslümanı hakikî dost bilecek, müslüman müslümana yardım edecek, müslüman müslümana ikramda bulunacak. Müslüman müslümanı ziyaret edecek, müslüman müslümanın yardımına koşacak.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ

(اشوری: ۲۹)

(Ve'llezîne izâ esàbehümü'l-bağyü hüm yentasırûn) "Müslümanlar bir haksızlığa

uğradıkları zaman, birisine bir sıkıntı geldi mi yardımlaşırlar.” (Şûra, 42/39)

Çok hoşuma gidiyor, mübarek adam, bu generalmiş; Dudayev mi, Dudayev. Kafkasya'daki kale gibi sağlammış, maşaallah. Ve hemen herkes toplanıveriyorlar, bütün ahali silah altında gelirse savaşıyoruz vs.

Gayet güzel. Müslüman müslümana karşı böyle köstek olmaz, hasım olmaz, yardımcı olur. Ama böyle değil, e o zaman orada bir bereketsizlik var, oraya bir felaket indirecek Allah. Sen orada durma en iyisi, salim bir köşeye git demek. Bu hadîs-i şerifte o tavsiye ediliyor.

g. Muhkem ve Müteşâbih Ayetler

Üçüncü sayfanın 15. hadîs-i şerîfi:

Hiz. Âişe Validemiz'den nakledilmiş, çok sahih kaynaklardan kaydedilmiş olan bir hadîs-i şerîf. Bu sayfanın son hadisi...

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ فَأُولَئِكَ
الَّذِينَ سَمَّى اللَّهُ فَاخْذَرُوهُمْ

(حم.خ.م.د.ت.ه. عن عائشة)

RE. 46/15 (İzâ reaytümü'llezîne yettebiûne mâ teşâbehe minhü, feülâike'llezîne semma'llâhu fa'hzerûhüm.)

“Kur'ân-ı Kerîm'in müteşâbih âyetlerine tâbi olanları görürsen, işte onlar Kur'ân-ı Kerîm'de

Allah'ın bildirdiği insanlardır. Onlardan sakın!”

Bunu biraz izah edeyim. Kur'ân-ı Kerîm'i bilmeyen, usûlün mânasını anlayamaz biraz. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Âl-i İmrân Sûresi'nin başında Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ
مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ
ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ
إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ
مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

(آل عمران: ٧)

(*Hüve'llezî enzele aleyke'l-kitâbe*) “Ey Rasûlüm! Senin üzerine Kur'an'ı, o Kitab-ı Hakîm'i nâzil eyleyen o Allah'tır. (*Minhü âyâtün muhkemâtün*) Bu Kur'an'ın ayetlerinin bir kısmı muhkem ayetlerdir, kale gibi sağlam, mânası aşikâr, okuyan hiç başka bir yere kaçamaz, besbellidir; onu tutacak! (*Hünne ümmü'l-kitâbi*) Onlar kitabın anasıdır, özüdür, aslıdır.

(*Ve üharu müteşâbihât*) “Bir kısmı da böyle herkesin kafasının anlayamayacağı, esrârengiz, mânâsı kapalı, örtülü, şifreli müteşâbih ayetlerdir.” (Al-i İmran, 3/7)

“—Acaba şöyle mi ki yoksa böyle mi, ne demek

istiyor ki, pek de anlaşılmadı, anlayamadık...” diye çok insanların mânasına eremedikleri cinstendir.

(Feemme’llezîne fî kulûbihim zeyğun) “Kalbinde eğrilik, bozukluk, nifak, küfür, şirk olan; kötü huy, bozuk niyet olan kimseler; *(feyettebiüne mâ teşâbehe minhü)* giderler, müteşâbih ayetler üzerine takılırlar, onlar hakkında ileri geri konuşurlar.”

(İbtiğâe’l-fitneti ve’btiğâe te’vîlihî) “Fitne çıkarmak için tevilini yapmaya çalışarak, eğip bükmeye çalışarak onların üstünde dururlar. *(Vemâ ya’lemu te’vîlehû illa’llâh)* Halbuki onun tevilini, ancak onu indiren Allah-u Teâlâ Hazretleri bilir!”

O kulların eğri büğrü izahları onu izah etmeye yetmez ve o yaptıkları doğru olmaz. Ama hakiki ilim sahipleri ne derler?

(Ve’r-râsîhûne fi’l-ilmî) “İlimde rûsuh peyda etmiş, sağlamlaşmış, istikrar bulmuş, olgun, alim kimseler de derler ki: *(Amennâ bihî küllün min indi rabbînâ)* “Biz buna inandık, hepsi Rabbimiz’in indinden gelmiş ayetlerdir.”

“—Ola ki bunu benim anlamam mümkün değildir. Belki benden on asır sonra gelecek müslümanlara hitap eden esrarı vardır, belki yirmi asır sonra gelecek müslümanlara hitap eden esrarı vardır, anlamazsam anlamayayım. O da Rabbimin âyetidir, inandım, hepsi Rabbimiz’in indindedir...” der, edebini takınır, ileri geri konuşmaz.

(Ve mâ yezzekkeru illâ ulü’l-elbâb) [Bu inceliği

ancak aklıselim sahipleri düşünüp anlar.] (Al-i İmran, 3/7)

Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kelâmı olduğu için, bazı âyetleri muhkem âyetlerdir. Ama bir de istikbale ait bilgiler veren, esrarlı, esrarengiz, asırlar sonraki insanlara hitap eden, onların anlayabileceği ayetler vardır. İlimde derin olan, terbiyesi yerinde olan alimler muhkem ayetlere tâbi olurlar, müteşabih ayetlerde saygılarını muhafaza ederler. Ama fitneciler bu müteşabih ayetlere parmak dolayıp, dil dolayıp oradan eğri büğrü mânalar çıkartarak itikad bakımından, din bakımından bozukluklar, fitneler meydana getirmeye çalışırlar.

Hız. Âişe Validemiz rivayet ediyorlar ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:

“—İşte, bu müteşabih ayetlere takılıp onları tevil etmeye kalkanı gördün mü, onlardan sakının!”

Çünkü onlar Allah'ın Kur'an'da bildirdiği kimselerdir. Fitnecilerdir, onlara hiç aldırmayın!

Muhterem kardeşlerim! Demek ki Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın aziz kitabıdır. Sırlar hazinesidir, esrar hazinesidir. Nice nice acayıp, garaip sırlar vardır içinde. Bunu herkes anlayamaz, muhkem âyetleri anlar. Onlar anlayamadığında da boynunu büker.

Hız. Ömer gitmiş, Übey ibn-i Ka'b Hazretlerine sormuş. Falanca sahâbi gitmiş, Hız. Âişe Validemize sormuş. Filanca sahâbi gitmiş, Abdullah ibn-i Abbas RA Hazretleri'ne sormuş:

“—Bu ne demek?” diye.

Kendisi Arap’tı, kendisi sahabeydi, kendisi niye mâna çıkartmıyor? Korkuyorlar. Allah’ın kelamını kendi keyiflerine göre yorumlamaktan korkuyorlar. Belki yanılırız diye korkuyorlar. Edepli oldukları için, bildiğini tahmin ettiği insana gidip soruyorlar.

Fitneciler ne yapıyor? Bunların bilgisinin yüzde biri, binde biri yok kendisinde. Ayağının tozu olamazlar. Kur’an-ı Kerîm’e dil doluyorlar, parmak takıyorlar. Oradan bir şeyler çıkartmaya çalışıyorlar. Bozuk fırkalar, fırak-ı dâlle dediğimiz sapık şeyleri çıkartıyorlar hepsi. Kur’an, ayet okuyorlar ama yanlış, yalan, tevilini keyfine göre, kendi yorumuna göre yapmış oluyor. Şaşıyor, o bakımdan onlara yüz verilmeyecek.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız’a —cennet-mekân— bir hanım gelmiş. Anlatıyordu bizim ihvandandan yaşlı bir teyze, bir hanım gelmiş demiş ki:

“—Hanımlar toplanıyor bizim evde, Kur’ân-ı Kerîm’den bazı izahlar, tefsir yapsam hocam?” derken, Hocamız ciddileşmiş.

“—Sen ne diyorsun?” demiş. “Sen ne diyorsun? Ben bunca hocalığımla Kur’ân-ı Kerîm’in bir kelimesini izah edeceğim derken çekiniyorum, sen kim oluyorsun ki?”

Bir ev hanımı, Arapça okumamış, ulûm-ı şer’iyede yüksek bir mertebe kazanmamış, senelerini harcamamış. Sen Kur’ân-ı Kerîm’den bahsedebilir misin? “Sakın yapma!” demiş

oluyor.

Onun için Kur'ân-ı Kerîm üzerinden herkes konuşamaz.

Bir kitap getirdiler bana; “Din Dediğin Budur, Dinin Aslı Budur” filan gibi. Böyle acaip isimli, üç beş sayfasını okudum, safсата. Cahil, zırcahil bir adam, hiçbir şey bilmiyor, bir de tutmuş bahislerine Kur'ân-ı Kerim'den örnekler getiriyor; şu şöyledir diye. Kafasına vura vura parçalamak lazım kitabı...

Neden? Ayet getiriyor ama o âyet de var, öbür sûrede öbür âyet de var. Öteki sûrede, öteki âyet de var. Bir tanesini dikkate alıyor. Hani Bektaşî'ye sormuşlar, fıkra ama meseleyi anlatıyor. Anlattığı için fıkra da söylemiş oluyoruz:

“—Niye namaz kılmıyorsun be adam?” “—Allah namaz kılma dedi.”

“—Allah namaz kılma der mi? Nerede?” “—Kur'ân-ı Kerîm'de...”

“—Göster bakayım!”

Açmış sayfayı, Kur'ân-ı Kerîm'de:

لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ

(النساء: ٤٣)

(*Lâ takrabu's-salâte*) “Namaza yaklaşmayın!” yazıyor.

Elini böyle tutmuş Kur'ân-ı Kerîm'de, üstüne bastırmış, orayı gösteriyor.

“—Çek parmağını oradan...” demişler. Biraz daha çekince:

لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى

(النساء: ٤٣)

(*Lâ takrabu's-salâte ve entüm sükârâ*)
“Sarhoşken namaza yaklaşmayın!” (Nisa, 4/42)
diyor.

“Sarhoşken” tarafını kapatıyor, “Namaza yaklaşmayın!” diyor. Öyle yarısını gösterip yarısını göstermemek olmaz!

Orasını saklıyor. İçmiş, kendisi için doğru söylüyor, evet, “Allah namaza yaklaşmayın!” diyor. Ama içme, (*Lâ takrabu's-salâte*) diyen Allah içkiyi de içmeyin demiş. İçkiyi de içmemek lazım. Yani böyle yaparlar. Her Kur'an'dan delil getirene de inanılmaz. Alim mi, hakikî alim mi? Soyu soppu nedir? Bu ilmi kimden almış? Bilgisi ne?

Kitap alıyorum elime, adam ana ciğerden medfun şeyhmiş, öyle diyorlar. Kitabını okuyorum. Okuyorum ama kendi bildiğine her şeyi te'vil etmiş, bizim ulemâmızın anlattığı şekilde değil de kendi bildiğine tevil etmiş. Orası yanlış, burası yanlış, şunu düşünmemiş, bu hadîs-i şerîfi görmemiş. Bu hadîs-i şerîf onun söylediğinin doğru olmadığını gösteriyor, işaretliyorum. Kitabı okurken öyle kurşun kalemle hatalarını çiziyorum ki bir sürü yanlış.

Şimdi bunu dinleyen ne yapacak? Ne olacak bunun hâli? Sapıtacak, gidecek karşısında

oturacak. Birisini görsün diye çağırılmışlar bizim ihvanımızdan, bir hacı efendiyi, o da göreyim şunu diye gitmiş ama tezgâhtarı demiş ki:

“—Ağabey gitme oraya, her çeşmeden su içilmez, mikroplu olur, koleralı olur, pis olur. Her çeşmeden su içilmez ki oraya gitme!”

“—Yok.” demiş, o herifi ben merak ediyorum, gideceğim. “Merak ediyorum çünkü etrafımdaki bazı insanlar sapıtmış, ona gidip gelen bazı insanlar nasıl sapıttı.” diye.

Onun için gitmiş. Tam akşam ezanı okunurken kapıya geldik, camiye mi gidelim, içeri mi gidelim diye düşündük diyor, hadi içeride cemaat daha çoktur, cami semt camii daha azdır cemaat. Orada namaz kılarız dedim, içeri girdim, tıklım tıklım doluydu içerisi diyor. Çıkmış birisi konuşuyor başköşede, oturduk diyor, herkes oturunca onlar da kapıdan girmişler. Kalabalıkta oturmuşlar, oturmuşlar, oturmuşlar, oturmuşlar... Saate bakmaya başlamış; akşamın vakti çıkacak. Ezan okunurken geldiler kapıya. Biliyorlar ki, o adam daha namaz kılmadı. Şimdi de kılmadılar hâlâ, yatsının vakti de yaklaşıyor.

Kalkmış demiş ki:

“—Hocaefendi, akşam namazının vakti sıkışıyor, yatsı girecek.”

Şöyle soğuk soğuk bakmış, bu mânasız adam da nerden çıktı gibilerinden. Şöyle bakmış nerden getirdiniz bunu bizim meclisimize der gibilerinden.

Ev sahibine:

“—Abdest alsın, kılınsın bari...” demiş.

Gitmiş artık ev sahibi de bizi çağırın utandı diyor, bize havlu tuttu.

Abdest aldıktan sonra sormuş: “—Ne yaptınız?”

“—Islandım baba” demiş. Abdest almak ıslanmak mı? Cevaba bak.

“—Ne yaptın oğlum?”

“—Islandım baba!” demiş.

“—Evladım, insan topraktan yaratıldı, ben size toprak suyla oynamaya pek gelmez demedim mi?” demiş.

Topraktan yaratıldığımız için suyla oynamaya gelmez. Lafa bak ya! Allah abdest alın demiş, gusül alın demiş. Çamurdan yaratıldığını insanın söylüyor Kur’ân-ı Kerîm, ama abdest alın demiş. Adama bak.

“—Ben 25 sene önce bir namaz kılmıştım, hadi siz de kılın bakalım.” demiş.

“—Daha hamsınız, büyüyeceksiniz de adam olmayı öğreneceksiniz de kılmamayı öğreneceksiniz...” gibilerinden...

Şimdi bu adam dinlenir mi?

Ayetleri çiğniyor, inkâr ediyor, abdesti inkâr ediyor. Namazı kılmıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’ân-ı Kerîm’de:

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا

(*Inne's-salâte kânet ale'l-mü'minîne kitâben mevkûtâ*) [Muhakkak ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır.] (Nisâ, 4/103) buyuruyor..

Harpte bile namaz bırakılmamış.

Harpte namaz bırakılmış mı? Bırakılmamış.

Yarısı nöbette silahla düşmanı beklerlerken, yarısı Peygamber Efendimiz'in arkasında namaz kılmış. Ondan sonra ötekiler gelmiş, bunlar silahları almış gitmişler.

Harpte bile terk edilmeyen namaz, 25 sene bırakılır mı? Bire zalim, bire alçak!

Şimdi biri çıkmış, geçen akşam, insan insandan da gezdikçe neler duyuyor. Bu kulaklar neler duyuyor;

“—Ben hacca gidersem şeytan taşlamayacağım.”
Ya sen yeni bir usûl hac mı çıkaracaksın ortaya?

Taşlamayacakmış. Mezarlık imamıymış. Vah vah vah, ölülerimizi kime havale ediyoruz. Şeytan burada da varmış, burada taşılayacakmış. He doğru. Sen şeytansın, taşlanacak adamsın sen.

Sen haccın ahkâmını mı değiştireceksin? İhrama ne lüzum varmış, dikişsiz elbiseymiş.

Yahu bunlar dinimizin ahkâmı. Peygamber Efendimiz'in sözleri. İhramın aleyhinde bulunuyor, haccın vaciplerinin aleyhinde bulunuyor. Bunu dinler mi bir insan? Etrafında dinliyorlarmış kahvede, sapıtıyorlarmış. Dinlersen sapıtırsın. Böyleleri konuşturulmaz bile. Sus denilir,

konuşturulmaz bile, konuştuğunda olmaz. Konuşunca ayetle, hadisle konuşması lazım. Onu da gene bir bilenlere sormak lazım ki, hakkı mı söyledi, batılı mı söyledi? Bir ayet okudu ama ne okudu? Ne dedi diye.

Hâsılı Allah'ın yolunun da haramîleri çok, Allah yoluna giden yolda yol kesiciler, haramîler, haydutlar, eşkiyâ çok. Mânevî eşkiyâ, şeytan var, nefis var, kâfir var, münafık var, zındık var her çeşit bir şey var.

Allah yardımcımız olsun... Allah Ümmet-i Muhammed'i şaşırtmasın...

h. Mescidde Satış ve Kayıp İlanı

47. sayfanın 1. hadîs-i şerîfine geçtik:

Tirmizi hasen hadis diyerek rivayet etmiş; Ebû Hüreyre RA bildiriyor. Başka bir konu, hadîs-i şerîfler değişiyor. Çeşnilik, çiçek buketi gibi çeşitli çiçekler var bukette. Bu da konu olarak mescidin âdâbını anlatan bir hadîs-i şerîftir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁶

إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ فَقُولُوا
لَا أَرْبَحَ اللَّهُ تِجَارَتَكَ وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ فِيهِ
ضَالَّةً فَقُولُوا لَا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْكَ

⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.151, no:1242; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.65, no:2339; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.52, no:10004; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.447, no:4142; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.379, no:1401; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.274, no:1Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.192, no:2023.

RE. 47/1 (*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi, fekûlû:*

Lâ erbaha'llàhu ticâreteke; ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi dâlleten, fekûlû: Lâ redda'llàhu aleyke.)

(*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi*)
“Mescidde satış yapan bir adam gördünüz mü veyahut alış yapan...” Birisi satıyor, ötekisi alıyor. Almak da yok, satmak da yok mescidde...
“Mescidde satış yapan veya alım yapan birisi gördünüz mü; (*fekûlû: Lâ erbaha'llàhu ticâreteke*) ‘Allah ticaretini kârlandırmayın, kâr vermesin Allah senin ticaretine!’ deyin.”

(*Ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi dâlleten*)
“Ya benim devem kaybolmuştu, koyunum kaybolmuştu, merkebim kaybolmuştu. Ey cemaat var mı içinizde gören? İki gündür arıyorum, bulamıyorum, böyle kaybolmuş bir hayvanı ilan edip de cemaate soran birini gördünüz mü mescidde, (*fekûlû*) ona da deyiniz ki: (*Lâ redda'llàhu aleyke*) ‘Allah sana o hayvanını, malını geri döndürtmesin, buldurtmasın!’ Allah deyin.”

Peygamber Efendimiz SAS böyle tavsiye ediyor. Neden?

Mescid ticaret meydanı değildir de ondan. Mescid, Allah'ın evidir. Valinin evinde böyle bağırabilir misin? Reiscumhurun evine gittin mi hiç? Ben gitmedim. Çankaya'da köşke girip

böyle yapabilir misin? Burası Allah'ın evi, Allah evinde dünya işi böyle ticaret, alışveriş, bağırma çağırma olur mu? Ya benim eşek kaybolmuştu, gören var mı bilmem ne... Olur mu böyle şey?

Olmaz.

O zaman yaptırtmamayı söylüyor Peygamber SAS Efendimiz. Allah ticaretine kâr vermesin, Allah kaybettiğini buldurtmasın sana, deyin. Yaptırtmayın demek istiyor. Mescidde ibadet edilecek, mescidde Allah'a kulluk edilecek, mescidin âdâbına riayet edilecek, mescidin Allah'ın evi olduğu bilinecek.

Besmele ile girilecek, âdâb ile durulacak, dualarla girilecek, dualarla çıkılacak. İbadet edilecek. Burası mübarek bir yer... Mescidler Allah'ın yeryüzünde rahmet nazarıyla baktığı en güzel yerlerdir. Bu âdâbı da böylece öğrenmiş olduk.

Bu hadîs-i şerîften çıkan yan bilgiyi, istihraç ettiğimiz başka bir kaideyi söylüyorum size: Peygamber Efendimiz hakkı dobra dobra söylüyor, iyiyi methediyor. Kötüyü methetmiyor, kötüye de engel oluyor.

Hah işte! Asıl Müslümanlık böyledir. İki taraflıdır. Peygamber Efendimiz'in yaptığı gibidir. İyi şeyi teşvik edecek, kötü şeyi yaptırtmayacak: *Emr-i ma'ruf, nehy-i münker...*

Biz ne yapıyoruz şimdi?

İyi şeyi de tam yapmıyoruz, kötü şeye de hiç aldırmıyoruz. Ne yaparsa yapsın. Olmaz. Ne yaparsa yapsın yok. Yaptırtmayacak kötü şeyi, yaptırtmayacak.

“—Memlekette hürriyet var...”

Memlekette kötülük hürriyeti yoktur. Kötülüğe hürriyet olmaz, kötülüğün kalkması lazım ortadan.

i. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti

İkinci hadîs-i şerîf:

Bu da sağlam kaynaklardan gelmiş bir hadîs-i şerîftir. Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet edilmiş.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:⁷

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ
بِالْإِيمَانِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ
مَنْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

(حم. ت. ه. خز. حب. ك. ن. ق. عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide fe'shedû lehû bi'l-îmâni, feinna'llàhe yekülü: Innemâ ya'muru mesâcida'llàhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.*)

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.203, no:2542; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.25, no:794; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11743; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.302, no:1223; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.289, no:923; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.260, no:1011; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.154; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2996; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.327; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.66, no:4768; Beyhakî, *Şu-abü'l-İman*, c.III, s.81, no:2941; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.652, no:20749; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.182, no:2008.

(*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide*)
“Bir adamı mescidlere, cemaate gelmeyi mutad edinmiş, itiyad edinmiş, âdet edinmiş olarak görürseniz; (*fe'şhedû lehû bi'l-îmâni*) onun iyi bir mü'min olduğuna, imanlı bir kimse olduğuna şahadet edin!”

Mescide geliyor, orada namaz kılıyor. Âdet etmiş, hep geliyor. Böyle bir insanın imanına şahadet edin! Mü'min olarak kabul edin. İmanına şahadet edin ve koruyun, kollayın. Aleyhine konuşmayın!

Artık her şey vazife bunun arkasında...

Çünkü, (*feinna'llàhe yekülü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ

الْآخِرِ

(التوبة: ١٨)

(*Innemâ ya'muru mesâcida'llâhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri*) “Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve âhirete inananlar mâmur hâline getirir.” (Tevbe, 9/18)

İçine cemaat olarak girer. Bu mescid nasıl bir mesciddir? Mâmur bir mesciddir. Neden? Cemaat dolu içerisi... Bomboş olsaydı, ezan okuyan müezzinle, imam namaz kıldırıyaydı, kimse gelmeseydi, mânen harap bir mescid olacaktı. Kimse gelmiyor ki namaz kılmıyor içeride.

Mescidleri kim imar eder, mâmur hâle getirir? Allah'a ve âhiret gününe inananlar mâmur hâle getirir. Cemaat olur, namazı orada kılar. Pekiyi, nasıl olacak? Evde namaz kılmayacak mıyız?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Evde de kılın, camide de kılın! Farzları camide kılın, sünnetleri de evinizde kılın. Evinizi de kabir gibi yapmayın. Arada bazı ibadetlerinizi öyle yapın.”

Geçen hafta birisi sormuştu ki:

“—Sabahleyin namazı kılıp çıkan insanın durumu nedir?”

Olabilir. Öğlenin farzını kılar, kalkar gider evinde kılar. Çünkü evde ibadet edilme sevabını kazansın diye düşünülebilir. Hadîs-i şerîfte bu da vardır.

Onun için herkese hüsn-i zanla muamele etmek lazım. Mescidde kılınan namaz, evde kılınan namazdan 27 kat daha sevaplıdır. 27 kat sevabı daha fazladır. Onun için eski büyüklerden bazıları, herhangi bir sebeple camiye cemaate yetişemezlerse, evde o namazı denk olsun diye 27 defa kılarlarmış.

Onun için cami kaçırılmaz, camide namaz kılmak kaçırılmaz. Camide namaz kılmaya çok ihtimam göstermek lazım, çok gayret etmek lazım. Bir hadis daha okuyalım, ondan sonra konuyu bitirelim.

j. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!

Üçüncü hadîs-i şerîf.

Bugünkü dersimizin, bugünkü oturumumuzun sonuncu hadîs-i şerîfi Ebû Hüreyre RA'dan. Diyor ki Peygamber Efendimiz:⁸

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ قَدْ أُعْطِيَ زُهْدًا فِي الدُّنْيَا وَقِلَّةَ
مَنْطِقٍ فَاقْتَرِبُوا مِنْهُ فَإِنَّهُ يُلْقَى الْحِكْمَةَ

(ه. حل. هب. عن أبي خالد طب. كر. حل. هب. عن أبي هريرة)

RE. 47/3 (*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ, ve kıllete mantıkın, fa'kteribû minhü, feinnehû yulakkıye'l-hikmete*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ*) “Bir adama dünyaya karşı müstağnilik duygusu verilmişse, aldırıyor dünyaya, dünyalığa, aç gözlü değil. Aldırıyor böyle, zühd duygusu verilmişse... (*Ve kıllete mantıkın*) Az konuşma, gevezelik yapmama, lüzumsuz konuşmama, az konuşma, az öz konuşma hâli verilmişse... (*Fa'kteribû minhü*) O adama yaklaşın! Onunla dostluk kurabilirsiniz.”

“Hem dünyaya aldırıyor, aç gözlü değil, dünyalık hırslısı heveslisi değil; hem de az

⁸ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.123, no:4091; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.237, no:10534; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.84; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.289, no:7349; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.405; Ebû Hallad RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:6069; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.192, no:2024.

konusuyor, bu adama yaklaşın! Çünkü Allah buna hikmet vermiş, hikmet kabiliyeti vermiş demek ki...”

Hikmet ne demek?

Her şeyi yerli yerinde düşünüp yapmak demek.

Az konuşmak, güzel! Dünyaya hırsı olmamak, bu da güzel! Bu iki güzel vasıf mü'minlerde olması lazım! Hatta az konuşmanın ibadet olduğunu Peygamber Efendimiz söylüyor. Çok gevezelik kötü, az konuşmak ibadet...

Allah-u Teâlâ bizi birer ikişer, birer ikişer dinimizin inceliklerini, güzelliklerini öğrenip Allah'ın sevdiği bir kul olmaya götürsün... Her halimiz, her huyumuz Allah'ın sevdiği hal ve huy olsun... İşimiz Allah'ın rızasına uygun olsun... Yolumuz Allah'ın sevdiği yol olsun... Yaptığımız a'mâl Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevdiği ve razı olduğu ameller olsun... Rabbimizin huzuruna sevdiği ve razı olduğu kul olarak varmayı Mevlâmız nasib eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlelerinizi, cümlemizi ve sevdiklerinizle beraber nasib eylesin...

Bi-hürmeti esrarı sûreti'l-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
29. 11. 1992 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ